

Przedmiotowy system oceniania
Blżej Geografii
Gimnazjum część 2

Dział 1. Położenie i środowisko przyrodnicze Polski

Uczeń potrafi:

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Położenie Polski 2. Przeszłość geologiczna Polski 3. Łądolód i polskie pojezierza 4. Od Bałtyku po szczyty Tatr 5. Bogactwo skał i minerałów	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać Polskę na mapie Europy; - wskazać swoje województwo na mapie administracyjnej; - nazwać i określić zasięg struktur tektonicznych występujących w Polsce; - wskazać krainy geograficzne w pasach rzeźby; - wymienić główne różnice w rzeźbie regionów Polski; - wymienić podstawowe grupy skał, podać przykłady. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać wszystkie województwa; - podać przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; - podać erę, w której powstały poszczególne struktury tektoniczne; - wskazać regiony geograficzne Polski; - przypisywać formy powierzchni do regionów, w których występują; - podać zastosowanie skał występujących w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić sąsiadów Polski; - wymienić konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; - podać orogenezy i przykłady gór, które powstały w czasie ich trwania; - wskazać ważniejsze rzeki, jeziora, zatoki; - charakteryzować podstawowe formy powierzchni; - omówić genezę głównych surowców Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; - charakteryzować góry poszczególnych orogenez; - wskazać na mapie Polski podane obiekty geograficzne; - omówić rzeźbę powierzchni Polski; - omówić występowanie surowców mineralnych Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - obliczać konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; - charakteryzować budowę geologiczną poszczególnych jednostek tektonicznych; - omówić genezę poszczególnych form powierzchni, występujących w Polsce; - rozpoznawać wskazane skały.
6. Klimat Polski 7. Zróżnicowanie	<ul style="list-style-type: none"> - odczytywać wartości temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać cechy mas powietrza, 	<ul style="list-style-type: none"> - podać kierunki napływu mas 	<ul style="list-style-type: none"> - obliczać średnie wartości temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać cechy przejściowego klimatu Polski;

warunków klimatycznych w Polsce. 8. O rzekach i jeziorach 9. Głęboko ukryty skarb	powietrza i opadów na mapach; - podać nazwy wiatrów występujących w Polsce; - wskazywać na mapie wybrane elementy hydrologiczne Polski;	kształtujących klimat Polski; - wskazać na mapie dział wodny i dorzecze oraz rzeki główne; - przedstawić zbiorowiska roślinne w Polsce;	powietrza oraz regionów, w których powstają; - wyznaczać zlewiska; - wyjaśnić proces powstawania gleby;	powietrza, amplitudy temperatury i sum opadów; - analizować klimatogramy; - wskazać zlewiska, w których położona jest Polska;	- wyjaśnić przyczyny występowania wód podziemnych w Polsce; - podać przykłady reliktyw i endemitów;
10. Tam, gdzie knieja szumi 11. Gleby Polski	- wskazać na mapie występowanie różnych typów gleb; - wskazać główne zbiorowiska leśne;	- przedstawić zbiorowiska roślinne w Polsce;	- przedstawić strukturę gatunkową zbiorowisk roślinnych Polski;	- określić miejsca występowania wód podziemnych w Polsce; - omówić genezę wybranej gleby;	- podać przykłady reliktyw i endemitów;

Dział 2. Ludność Polski

Uczeń potrafi:

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
12. Ludność Polski na tle Europy i świata 13. Rozmieszczenie ludności Polski 14. Ubywa nas czy przybywa? 15. Zróznicowanie ludności Polski	- na podstawie zestawień statystycznych odczytywać liczbę ludności Polski w różnych okresach; - definiować przyrost naturalny i rzeczywisty;	- określić miejsce Polski w Europie pod względem liczby ludności; - odczytywać mapę gęstości zaludnienia w Polsce; - wskazywać	- wskazać na wykresach demograficznych okresy wyżów i niżów demograficznych; - wykonać wykres przedstawiający zmiany liczby ludności; - podać przyczyny	- omówić tendencje zmian liczby ludności Polski; - podać przyczyny wyżów i niżów demograficznych; - analizować zmiany przyrostu naturalnego własnego regionu; - analizować wskaźnik	- prognozować zmiany liczby ludności Polski, podając skutki; - podać następstwa zmian liczby ludności i struktury ludności Polski; - wskazać możliwości rozwiązywania problemu bezrobocia;

16. Szukam pracy 17. Wielkie migracje Polaków 18. Przeprowadzam się. Polskie miasta i wsie	<ul style="list-style-type: none"> - odczytać z różnych wykresów strukturę ludności; - definiować pojęcia związane z migracjami; - wskazywać większe miasta Polski; - określać funkcje miasta 	<p>obszary o dodatnim i ujemnym przyroście naturalnym i rzeczywistym;</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizować strukturę ludności w Polsce; - podać przykłady fal migracyjnych w Polsce; - zdefiniować zespoły miejskie, podać przykłady; - wskazać skupiska Polonii na świecie; 	<p>zróznicowania przyrostu naturalnego Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać przyczyny bezrobocia w Polsce; - omówić przyczyny migracji i wyjaśnić ich rozmieszczenie; - opisać funkcje wybranych miast Polski; 	<p>bezrobocia w poszczególnych regionach Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić konsekwencje migracji; - analizować zmiany w osadnictwie i miejskim; 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać dawne i obecne przyczyny migracji Polaków; - analizować przestrzenny rozwój przykładowego miasta;
---	---	---	---	---	---

Dział 3. Główne zagadnienia gospodarcze Polski

Uczeń potrafi:

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
19. Gospodarka narodowa 20. Funkcje rolnictwa i czynniki jego rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić sektory gospodarki narodowej; - wymienić czynniki wpływające na rozwój rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykład miernika stanu gospodarki; - wykonać i analizować wykres użytkowania ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> - analizować strukturę zasiewów i wielkość produkcji rolniczej; - omówić warunki naturalne rolnictwa wybranych regionów Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić wskaźniki rozwoju gospodarczego; - porównać poziom gospodarczy państw świata na podstawie wskaźników. 	<ul style="list-style-type: none"> - analizować problemy polskiego rolnictwa;

21. Uprawa roślin i chów zwierząt w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić formy użytkowania ziemi w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić na podstawie mapy rozmieszczenie upraw roślin i chowu zwierząt w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przyczyny występowania upraw roślin i chowu zwierząt w określonych regionach. 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie wskaźników porównywać rolnictwo Polski z rolnictwem innych państw. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić perspektywę rozwoju polskiego rolnictwa.
22. Przemysł i jego funkcje 23. Przemysł energetyczny 24. Okręgi przemysłowe w Polsce. Przemysł zaawansowanych technologii	<ul style="list-style-type: none"> - podać zadania poszczególnych gałęzi przemysłu; - wymienić surowce wykorzystywane w poszczególnych gałęziach; - wskazać główne okręgi przemysłowe Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie wskaźników ocenić produkcję przemysłową Polski; - omówić występowanie surowców energetycznych w Polsce; - na podstawie wykresów omówić strukturę wybranych okręgów przemysłowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić występowanie surowców mineralnych i ich zastosowanie w poszczególnych gałęziach przemysłu; - omówić przyczyny rozwoju wybranych okręgów przemysłowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać konsekwencje obecnej sytuacji przemysłu Polski, wynikające z powojennej historii jego rozwoju; - charakteryzować nowoczesne gałęzie przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> - analizować problemy polskiego przemysłu; - omówić perspektywy rozwoju polskiego przemysłu; - uzasadnić tworzenie specjalnych stref ekonomicznych.
25. Rola usług w gospodarce Polski 26. Transport i łączność	<ul style="list-style-type: none"> - dokonać podziału usług na rodzaje; - wymienić rodzaje transportu i łączności. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić znaczenie usług; - odczytywać z mapy szlaki i główne węzły transportu; - omówić znaczenie komunikacji w gospodarce. 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie wskaźników ocenić poziom transportu i łączności w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać poziom transportu i łączności Polski z innymi państwami. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaproponować nowe kierunki rozwoju usług i komunikacji w Polsce.
27. Atrakcje turystyczne Polski	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić regiony Polski o 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie wskaźników 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenić stopień zagospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> - opracować trasę turystyczną we własnym 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać obiekty wpisane na Listę Światowego

28. Stan środowiska i ochrona przyrody w Polsce.	szczególnych walorach turystycznych; <ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce; - podać przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze; - wymienić formy ochrony przyrody. 	oceniać natężenie ruchu turystycznego; <ul style="list-style-type: none"> - omówić walory turystyczne wybranego regionu; - wskazać obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce; - podać zagrożenia środowiska przyrodniczego Polski. 	turystycznego poszczególnych regionów; <ul style="list-style-type: none"> - opisać wybrany obiekt spośród wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO; - na podstawie map ocenić stopień zmian środowiska przyrodniczego; - wymienić i wskazać na mapie przykłady form ochrony przyrody. 	regionie; <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnić wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO polskich obiektów; - opisać walory wybranego parku narodowego; 	Dziedzictwa UNESCO w Polsce z obiektami w innych krajach; <ul style="list-style-type: none"> - podać propozycje działań zmierzających do poprawy warunków środowiska przyrodniczego Polski; - opisać walory parków narodowych w Polsce.
---	--	---	--	---	---

Dział 4. Wybrane regiony Polski

Uczeń potrafi:

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
29. Pieniny 30. Wyżyna Lubelska 31. Nizina Mazowiecka 32. Pojezierze Pomorskie i Pomorze Gdańskie. 33. Morze Bałtyckie	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać na mapie omawiane regiony; - przypisywać regiony do pasów rzeźby powierzchni; - podać ważną rzekę, główne miasto i wyróżniającą cechę regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić wyróżniające region cechy klimatu; - wymienić formy rzeźby regionu; - podać główne procesy kształtujące wybrane elementy środowiska danego regionu; 	<ul style="list-style-type: none"> - analizować pochodzenie rzeźby danego regionu; - podać zasoby naturalne; - analizować strukturę ludności regionu na tle Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzegać związki przyczynowo-skutkowe zachodzące w środowisku geograficznym danego regionu. - sejsmicznej i wulkanicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaproponować działania wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy danego regionu.

		- wymienić główne formy działalności człowieka.			
--	--	---	--	--	--

Dział 5. Sąsiedzi Polski

Uczeń potrafi:

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
34. Środowisko przyrodnicze Polski i jej sąsiadów	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać i opisać położenie danego państwa; - wskazać stolicę państw sąsiadujących z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne atrakcje turystyczne państw sąsiadujących z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić podobieństwa i różnice kulturowe pomiędzy państwami sąsiadującymi z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić cechy środowiska przyrodniczego, wyróżniające dane państwo. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić euroregiony i ich rolę w kształtowaniu więzi transgranicznych.
35. Gospodarka Polski i jej sąsiadów 36. Kim są nasi sąsiedzi? 37. Współczesne Niemcy 38. Niepodległa Ukraina 39. Rosja – od Morza Bałtyckiego po Ocean Spokojny	<ul style="list-style-type: none"> - wybrać spośród krajów sąsiadujących z Polską państwa należące do Unii Europejskiej i NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie diagramów i danych statystycznych odczytywać strukturę demograficzną sąsiadów Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić zmiany polityczne i gospodarcze, zachodzące w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić historię przemian politycznych w regionie; - wskazać wspólne dla państw naszego regionu problemy demograficzne, gospodarcze i dotyczące ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaproponować wspólne działania dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego w regionie.